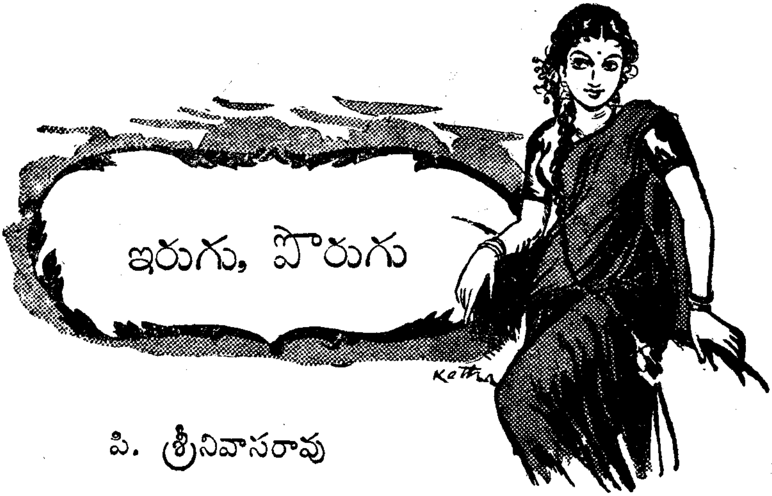

ఇరుగు, పొరుగు

పి. శ్రీనివాసరావు

చంద్రశేఖరం నిద్రనుంచి అదిరిపాటున లేచాడు. విసుగ్గా, కళ్ళునులుము కుంటూ నలువేపుల చూపు సారించాడు, ఆ గొడవేమిటో తెలుసుకుందామని. అప్పుడప్పుడే తెల్లవారుతోంది, రణగొణధ్వని ప్రారంభమైంది అప్పుడే! ఆ కేకలు దూసుకువచ్చి తన నిద్రని భంగం చేశాయి. వెళ్ళి వొక్కమారుగా ఆవిడ పీక నొక్కివేద్దామన్నంత ఆగ్రహం వచ్చిందతడికి. మరుక్షణాన తనని తాను సంబాళించుకుని, ప్రక్కనే జరుగుతున్న వాగ్వివాదాన్ని వినసాగాడు.

"మేమిచ్చేవి డబ్బులు కావూ? మీకు బొత్తిగా నీతి నియమాలుండవ్!" రెట్టించిమాటేడే కంఠం పక్కవాటాలోని సుందరమ్మగారిది.

"అలా అంటారేమ్మా, డబ్బులు డబ్బులని? మిమ్మల్ని మోసంచేసి మేం మడిమాన్యాలు సంపాదిస్తున్నామా?"

"మడిమాన్యాలు సంపాదించే దురాశ లేకుంటే రోజూ యీ నీళ్ళపాలెందుకు పోస్తావ్? ఇట్లా యెందరినోట్లో మట్టి కొడదామని?"

"నచ్చకపోతే నచ్చలేదనండి గానీ, మీయిష్టం వచ్చినట్లు మాటంటే పడే వాళ్ళు లేరమ్మోయ్! ఏదో యీపూట గేదెకు జబ్బుచేసింది గనక పాలు అట్టావున్నాయి గానీ, రోజూ బాగుండడంలేదూ?"

"ఈ కాకమ్మ కథలు మరెవరికన్నా చెప్పు! నువ్వు పాలు పోయదలచుకుంటే సరిగ్గాపొయ్యి. లేకుంటే మా వాడుక మానెయ్! అంతే!"

"ఏమిటమ్మా బెదరింపులు! ఇంతకంటె మంచి పాలుపోసే వాళ్లని చూపెడితే, మీకు నేను పాలు వూరికే పోస్తాను!"

"నీతో సవాళ్ళేమిటి మాకు? నువ్వుమానేస్తే మహారాజులా పోసే వాళ్ళున్నారు తెలుసా! ఇదే చెబుతున్నా ఆఖరిమాట! రేపట్నుంచిసరిగా లేకుంటే నీపాలు మాకక్కర్లేదు!"

"ఏమో తల్లీ! మీకు నచ్చేపాలెక్కడనుంచి తేను?"

పక్కవాటాలోని సుందరమ్మగారి వూపిరితిత్తులు చాలా బలమైనవై వుండాలి, అలా యెప్పుడూ వాగగలిగి సందుకు! శేఖరం ఆఘోష భరించలేక లోలోపల మండి పోతూవుంటాడు. ప్రతివాళ్ళతో ఆవిడ యిదే వరుస! గిల్లికజ్జా పెట్టుకుంటుంది. ఇక యేమీతోచకపోతే పిల్లల్ని సాధిస్తుంది. శేఖరం మటుకుమనశ్శాంతిని కోల్పోతున్నాడు. ఆయిల్లాలి రభస కారణంగా—ఆవిడ అస్తమానం యెందుకలా రుసరుసలాడుతూ వుంటుందో, యెంత యోచించినా అర్థం చేసుకోలేక పోతున్నాడు శేఖరం. అవ్యవధిగా అలా వాదులాడే వోపిక యెక్కడిదోనని ఆశ్చర్యపోతుంటాడు.

సుందరమ్మ వయసు మహా అయితే ముప్పయ్ దాటదు. ఇద్దరు మొగపిల్లలు వొక ఆడపిల్ల ఆవిడ సంతానం. మనిషి అనాకారి కాదు. పూర్తిగా చదువు సంస్కారాల్లేని స్త్రీకూడా కాదు.

ఆవిడభర్త కొన్ని నెలలనుంచి మంచంపట్టి వున్నాడు, పక్షవాతంతో. మందులకయితేనేం, డాక్టర్ల ఫీజులకయితేనేం, బోలెడు ఖర్చుచేశాడు. ఐనా అతడిస్థితిలో ఆట్టేమార్పులేదు. కాస్త కూస్త వున్నవాళ్లు గనకా రోగానికవుతున్న ఖర్చుని తట్టుకోగలుగుతున్నారు.

శేఖరానికి అతడంటే యెంతసానుభూతో, సుందరమ్మమీద అంతక్రోధం. పూర్వం ఆఫీసుకి త్వరగా వెళ్ళి, సాయంత్రం ఆలస్యంగా వొచ్చేవాడు. అలా యెక్కువగంటలు పనిచేసినందుకు అదనపు వేతనం గిట్టేది. దాంతో అప్పుల బాధలు కొంత తగ్గాయనుకుంటే, గుమాస్తాలెవరూ ఆఫీసుగంటలుమించి పనిచేయకూడదని పైనుంచి ఆకస్మికంగా వచ్చింది తాఖీదు! ఆఫీసులో అందరూ ఆ దెబ్బతో నీరైపోయారు. తనలాంటి మధ్యతరగతి కుటుంబాలు జీతాలు చాలక అవస్థపడుతూంటే, ఆ అదనపు వేతనం యెంతో సాయపడింది; అది కాస్తా యిప్పుడు సున్న! అందుకని శేఖరం పదింటికే ఆఫీసుకి వెళ్ళి, సాయంత్రంపూట త్వరగా యిల్లు చేరుతున్నాడు. దాంతో, ఆర్థికబాధ మళ్ళి తలెత్తడమేగాక, సుందరమ్మ బెడద కూడ తోడైంది. మనిషి పూర్తిగా యిరుకులో పడిపోయాడు.

పోనీ యిల్లుమార్చి అద్దె తగ్గించుకుందామనుకుంటే, అదీ కష్టమే. అతడికి ప్రస్తుతం తను వుంటున్న యింటి అద్దె యెక్కువే అయినా, అన్ని సౌకర్యాలూ

న్యూజసరిలోని 88 సం. ల వయసున్న ఇబ్రియమ్ హార్నర్ అనే ఆయన 27-వ సారి తండ్రి అయాడు. అతని రెండో భార్య వయస్సు 43 సం. లు. ఆమెకిది 25 సం. ల దాంపత్య జీవితంలోనూ 13-వ కాన్పు. అతని మొదటి భార్యకు 14 మంది పిల్లలు; ఆమె 1918లో చనిపోయింది.

వున్నయ్. ముఖ్యంగా తన అఫీసుకి రెండడుగులు! ఇన్నాళ్లూ అద్దె యెక్కువనిపించలేదు. అదనపు వేతనం ఆగిపోయేసరికి అద్దె యెక్కువనిపించింది!

ఆలోచనలోపడి, లేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకోవడం మరిచాడు. పారు గింటిపోరు కొత్తదిగాదు. తప్పే యోగం అసలే లేదు. ఆసమస్యకన్న ఆర్థిక సమస్య ముఖ్యమనిపించింది శేఖరానికి. యెన్నాళ్ళని అప్పులుపుడ్తాయి? వాటిని తీర్చే మార్గమేదీ? అద్దె తగ్గించుకోగలిగితే కొంతబాధ తీరవచ్చు.

తామిద్దరకీ ఇంత యిల్లెందుకనుకున్నాడు. మూడుగదులు చాలవూ? అవును. వొకగదిని వొంటరిగా వుండే స్నేహితుడి కెవరికయినా అద్దెకిస్తే మంచిది. తన ఆలోచనకి తనే మురిసిపోయాడు. వెంటనే దాన్ని ఆచరణలో పెట్టాలి. మళ్లీమళ్లీ ఆలోచిస్తే, వెనకాడతానేమో అన్న భయం వేసిందతడికి.

హుషారుగా యీలవేసుకుంటూ పడకనుంచి లేచాడు, ఏదో సాధించినట్టు! ఈరోజే స్నేహితులు నలుగురికీ ఆ విషయం చెప్పాలి. తనదాలిని తను పోయేవాడెవరయినా దొరికితే- ముందుగది అద్దెకిచ్చెయ్యవచ్చు.

శేఖరం తలవంచి యేదో వ్రాసుకుంటున్నాడు, ఫైలులోని కాగితాలు తిరగవేస్తూ.

"సార్!"

శేఖరం తలఎత్తి చూశాడు. ఆఫీసు బంట్రోతు యెవరో అపరిచితుణ్ణి వెంటబెట్టుకుని వచ్చాడు.

"ఈయన మీకోసం వచ్చారండీ!" అని చెప్పేసి బంట్రోతు వెళ్ళిపోయాడు.

"కూచోండి!" శేఖరం అతడికి తన పక్కనేవున్న స్టూలు చూపించాడు. అత నాసీనుడయ్యాక అడిగాడు.

"ఏమండీ? ఏం పనిమీదవచ్చారు?"

"నా పేరు రాజగోపాలరావండి. ఇన్ కంటాక్స్ ఆఫీసులో పనిచేస్తున్నాను. రామమూర్తిగారు పంపితే వచ్చాను."

నేరాలు చేసిన వాళ్ళను సత్ప్రవర్తకులుగా మార్చటం ఎలా? యీసమస్య ప్రపంచంలోని అన్ని ప్రభుత్వాలనూ చాలాకాలంగా వేధిస్తూనే వుంది. వారిచేత రక్తదానం ఇప్పించటం చాలా ఉత్తమమైన పద్ధతిగా 20 సం. ల అనుభవంవున్న బెర్ట్రిచిస్సిల్ అనే ఆయన పేర్కొంటున్నాడు. యీవిధానంవల్ల, నేరస్థుడు తానుకూడా మానవజాతికి సేవచేయగలననే మనోబలాన్ని పొందుతాడు. యీవిధానంలో పరివర్తన చెందిన నేరస్థుల్ని తన అనుభవంలో ఎరుగుదునని ఆయన అంటున్నాడు.

"వొహో అతనా? నాక్లాస్ మేట్, స్నేహితుడూ!"

"మీయింట్లో నొకగది ఖాళీగా వుందంటేను."

"అవును వుందండి."

"మా ఆడవాళ్లు పుట్టింటికి వెళ్ళారు. తిరిగి రావడానికి కొన్నినెలలు పట్టవచ్చు. ఈలోగా యింటికంతకీ నేనొక్కడనే వుంటూ అంత అద్దె భరాయించడం. కష్టమని."

"ఖాళీ చేశారా?"

"ఇంకా లేదండి. మంచిగది దొరికితే ఖాళీ చేయ్యాలనే నావుద్దేశం."

"మీవుద్దేశం మంచిదే! మనబోటి వాళ్లం యీరోజుల్లో యింటి అద్దెకి జీతంలో అధిక భాగం ధారపోయాల్సి వస్తున్నది."

"అందుకే కొన్నాళ్లయినా పొదుపుగా వుందామని నాప్రయత్నం."

"అయితే అయిదింటికి రండి, మాగది చూపెడతాను. మీకు నచ్చితే ప్రవేశిద్దురుగాని!"

"అలాగే! శలవు." అంటూ అతను లేచాడు.

రాజగోపాలరావు ఆగదిలో ప్రవేశించి అప్పుడే నాలుగునెలలు కావస్తున్నది. మొదట్లో అతను రెండుమూడు నెలలకంటె యెక్కువ వుండనన్నాడు. తనభార్య కాన్పు అవుతూనే మరోచిన్న యిల్లు చూసుకుని, గది ఖాళీచేస్తానని చెప్పాడు. శేఖరం అందుకు కాదన లేదు. రెండునెలలు పాటయినా అద్దె తగ్గించేచాలని అతడి వుద్దేశం. పైగా రాజగోపాలరావతడికి యోగ్యుడిగా, స్నేహపాత్రుడుగా కనిపించాడు. అదీగాక, తనకి కాలం యిప్పుడు సులభంగా గడుస్తోంది.

శేఖరం గదిలోకూర్చుని యేదో పత్రిక చదువుకుంటున్నాడు; క్రమంగా చీకటిపడుతున్న సమయాన, కొన్నిక్షణాల అనంతరం పక్కవాటాలోంచి నవ్వులు వినవస్తూవుంటే పత్రికని కిందపెట్టివేశాడు. ఎంతో అన్యోన్యంగా తన భార్య, సుందరమ్మ, కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. సూర్యుడు పడమట వుదయిస్తున్నాడాయేం, అని విస్తుపోయాడు శేఖరం! అతను, సుందరమ్మ నవ్వగా విన్న సమయాల సంఖ్య అత్యల్పం! ఆ సుందరమ్మేనా యీవిడ? చాలమార్పు వచ్చిందనుకున్నాడు. ఇప్పుడావిడ పూర్వంలా ధుమధుమలాడుతూ, అందరితో వాదులాడుతున్నట్టు కన్పించడం

"ఫ్రెంచి స్త్రీలను గూర్చిన దురభిప్రాయాలు చాలా దేశాల్లో ఉన్నవి. వారు చాలా రసికురాండ్రనీ, తేలిగ్గా కామోద్రేకాన్ని పొందుతారనే ప్రతీతి వున్నట్లు కనిపిస్తుంది. కాని అదంతా అబద్ధం. ఇతర దేశీయుల స్త్రీల కామవాంఛలవలెనే ఫ్రెంచి స్త్రీల కామవాంఛలు కూడా ఉంటవి. వారి నైతికదృష్టి, ఇతర దేశాల నైతికదృష్టికి ఏమీ తీసిపోదు."

—హాలీవుడ్ లోని ఒకానొక ఫ్రెంచి సినీతార

లేదు. ఆవిడ ఆగ్రహానికి గురిఅయి పిల్లలు ఆక్రందించడమూ లేదు! శాంతి వాతావరణం ఏర్పడి దాదాపు నెల అయిందేమో. తనది గమనించనేలేదు! ఏదో సావకాశంగా నిద్రపోతున్నాడు. నిత్య రణఘోషలకు తనచెవులు దూరమయాయి|తనకీమార్పు స్ఫురించనేలేదు.

"ఏమండోయ్! ఇంటి వాసాలు లెక్కపెడుతున్నట్టున్నారే?" ఇంట్లో అడుగుపెడుతూ అతడిభార్య ప్రశ్నించింది.

'కాదు, కాదు! ఇదంతా కలా, లేక వాస్తవమా అని తర్కించుకుంటున్నాను!'

"దేనికొచ్చింది తర్కం యిప్పుడు?"

"ఆదేమిటి? సుందరమ్మగారు అంత ఖులాసాగా కబుర్లు చెబుతూ వుండడం ప్రపంచ వింతల్లో వొకటిగాదా ?"

ఆవిడ పకాలున నవ్వి, "మీదంతా విడ్డూరం। సుందరమ్మగారు అంత కఠినురాలనా మీ వుద్దేశం?" అంది.

"అబ్బే, అలాగన్నానా? ఏదో నాలుక కొస్త వాడి కదలని—"

"ఇప్పుడదేంలేదు లెండి! ఎంత సౌమ్యురాలైందనుకున్నారు? పూర్వమయినా, కోపంమీద యెవరినయినా నాలుగు మాటలన్నా, మనసు మటుకు మంచిదే"

"పోనీ, బ్రతికాం! రాత్రింబగళ్లు నా చెవులు చిల్లులుపడి పోయేవి! ప్రాణం యిప్పుడు హాయిగా వుంది. కానీ, మార్పుమటుకు చాలా విచిత్రంగానే జరిగిందనాలి!'

"మనిషి యెల్లకాలం వొకేలాగున వుండాలనా మీ సిద్ధాంతం, అయితే?"

"మనకిప్పుడు దాన్నిగురించి వాదనెందుకు? ఆమె మారింది, ఆదేపదివేలు!'

మాటల్లో ఆగిపోయారు, శేఖరాన్ని రాజగోపాలరావు వచ్చిపిలవడంతో.

'శేఖరంగారూ! నేను యీ రాత్రి బండికి వూరు వెళ్తున్నాను!'

'అర్జంటుగా వెళ్తున్నారు, అంతా కులాసాయేగదూ?"

'ఆఁ!'

'అయితే మీ పాప నెప్పుడు చూపెడతారు మాకు?'

'తీసుకు రావడానికి వీలుంటుందేమో చూసివద్దామనే వెడుతున్నాను. వచ్చేస్తామని వుత్తరాలమీద వుత్తరాలు వస్తున్నయ్ అక్కడినుంచి!'

'పోనీ యింకొన్నాళ్ళ పాటు అక్కడే వుండనివ్వండి తల్లీ పిల్లని!'

నాలుగేళ్ళ వయసున్న వ్యాండోట్టే జాతికి చెందిన ఒక కోడిపెట్ట తన రంగును మారుస్తుండటం, కోళ్ళ పెంపకంలో నిపుణులైన హెర్ఫోర్ట్ వాసుల్ని కలవరపెడుతోంది. మొదట్లో అది స్వచ్ఛమైన తెలుపురంగులో వుండేది; రెండేళ్ళ తర్వాత స్వచ్ఛమైన నలుపురంగుకు మారింది. యీ విధంగా అది యీకల్ని రాల్చినప్పుడల్లా రంగు మారుస్తూనే వుంది. దీనికి కారణం తెలియటంలేదు.

'నావుద్దేశమూ అదేనండి—అక్కడయితే అన్ని సదుపాయాలు వుంటయ్!'

'తొందరేముందండీ? నచ్చ చెబితే సరి!'

'ఏమో మరి! మా ఆవిడకు నాభోజన వసతి గురించి ఆదుర్దా యెక్కువ. వస్తాను. బండికైమయింది!'

> న్యూఢిల్లీలో జరిగిన ఒకానొక ఆపరేషన్‌లో, మూత్ర పిండంలో 2,516 రాళ్లు తీయబడినవి. డాక్టర్ రతన్‌లాల్ ఖేరా అనే ఆయన, గంగా ప్రసాద్ అనే కర్షకునిమీద జోషీ హాస్పిటల్‌లో ఆపరేషన్ చేశారు.
>
> యీరాళ్లు $\frac{1}{4}$ అంగుళం నుంచీ అంగుళంవరకూ ఉన్నవి. స్ఫటికాలవలె ఉండి, నల్లని మచ్చలు కలిగి ఉన్నవి; మొత్తం బరువు పౌను.
>
> రోగి 3రోజులుగా మాత్రమే బాధపడి వైద్య పరీక్షకు వొచ్చాడు. ఆపరేషన్ జరిగిన వారానికల్లా అతను మామూలు మనిషయ్యాడు. ఇన్ని రాళ్ళను ఒకే మూత్రపిండంనుంచి తీయటం వైద్య చరిత్రకు కొత్త విషయమనే చెప్పాలి.

'మంచిది వెళ్ళిరండి.'

రాజగోపాలరావు వెళ్ళిపోయాక, శేఖరాన్ని అతని భార్య అడిగింది, 'అదేమిటండీ! భార్యా బిడ్డల్ని యెన్నాళ్ళయినా తీసుకు రాడేం ఆయన?'

'ఏమంత ముంచుకొచ్చింది? చంటి పాపకు అక్కడే సుఖంగా వుంటే, మరో నెలవుంచితే యేం?'

'మహాబాగా చెప్పారు లెండి! అతను వెళ్ళిపోతే గది అద్దె మళ్ళీ మనం పెట్టుకోవాలని మీ భయమా యేమిటి?' అంటూ కొంటెగా నవ్విందావిడ.

'భలే కనిపెట్టావ్ గానీ, పద!'

రాజగోపాలరావు గది ఖాళీచేసి పది రోజులు దాటింది. అతను వేరే చిన్న యిల్లు వొకటి తీసుకొని తన వారిని తీసుకొచ్చాడు. శేఖరం, ఆ గదిలో మళ్ళీ యెవరినైనా ప్రవేశ పెట్టాలా, అక్కర్లేదా, అని సందిగ్ధంలో పడ్డాడు. అతనికే నిర్ణయమూ కుదరడం లేదు.

రాత్రంతా అదే ఆలోచిస్తూవుండిపోవడంచేత త్వరగా నిద్రపట్టలేదతనికి. సూర్యోదయమయినా పడక మీదనే వుండి పోయాడు.

పిల్లల్ని విసుక్కుంటూ, తిడుతున్న సుందరమ్మ వుగ్రస్వరం అతడి నిద్రని భేదించింది వొక్కమాటుగా.

శేఖరం చిరాకుగా లేచాడు, 'మళ్ళీ యీ వుపద్రవం తలెత్తిందా భగవాన్! అయితే నాకిక శాంతి సున్నే!' అని గొణుగుతూ.

★